

สถาบันพัฒนาการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ (สพสว.)
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

หน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการกำกับดูแลการดำเนินการ
ต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ของสถานที่ดำเนินการ (คกส.) และ
บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

รศ.ดร.วิสุดาสูวิทยาวัฒน์

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

17 มีนาคม 2561

โรงแรมคาวาลิ คาซ่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จรรยาบรรณการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ วช. 2559

1. **ผู้ใช้สัตว์** ต้องตระหนักถึงคุณค่าของชีวิตสัตว์
2. **ผู้ใช้สัตว์** ต้องตระหนักถึงความเม่นยำของผลงาน โดยใช้สัตว์จำนวนน้อยที่สุด
3. การใช้สัตว์ป่า **ผู้ใช้สัตว์** ต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
4. **ผู้ใช้สัตว์ ผู้เลี้ยงสัตว์ ผู้ผลิตสัตว์ ผู้กำกับดูแลสถานที่ดำเนินการ ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการ คณะกรรมการกำกับดูแล และบุคลากรอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงและใช้สัตว์ฯ** ต้องตระหนักว่าสัตว์เป็นสิ่งมีชีวิต มีความรู้สึกเจ็บปวดและตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมเช่นเดียวกับมนุษย์
5. **ผู้ใช้สัตว์ ผู้เลี้ยงสัตว์ ผู้กำกับดูแลประจำ ณ สถานที่ดำเนินการ และผู้ผลิตสัตว์** ต้องบันทึกข้อมูลการปฏิบัติต่อสัตว์ไว้เป็นหลักฐานอย่างครบถ้วน

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 133 ตอนพิเศษ 71 ง หน้า 21-25 วันที่ 24 มีนาคม 2559

องค์ประกอบของ กกส (ไม่น้อยกว่า 7 คน)

1. ประธานกรรมการ (ผู้รับผิดชอบ หรือผู้รับผิดชอบมอบหมาย หรือผู้บริหาร หน่วยงาน)
2. สัตวแพทย์ที่มีประสบการณ์ การเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ไม่น้อยกว่า 1 คน
3. ผู้ที่มีประสบการณ์การวิจัยที่ใช้สัตว์ ไม่น้อยกว่า 2 คน
4. ผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการเลี้ยงและใช้สัตว์ฯ ผู้ทรงคุณวุฒิและ/หรือผู้เชี่ยวชาญสาขาอื่นที่ครอบคลุมงาน เช่น นักสถิติ นักเคมี นักคอมพิวเตอร์ ฯลฯ เป็นกรรมการ ไม่น้อยกว่า 1 คน
5. ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับสาขาวิทยาศาสตร์ หรือผู้ที่ไม่สังกัดหน่วยงานเป็นกรรมการ ไม่น้อยกว่า 1 คน (อาจเป็นบุคคลเดียวกันก็ได้)
6. ผู้กำกับดูแลสถานที่ดำเนินการ เป็นกรรมการและเลขานุการ
  - (กรรมการคนหนึ่งอาจมีคุณสมบัติมากกว่า 1 ข้อ)

หน่วยงานมีผู้ใช้สัตว์จำเป็นต้องใช้สัตว์นอกสถานที่ดำเนินการ
แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาโครงการ (ไม่น้อยกว่า 5 คน)

1. ผู้บริหารหน่วยงานหรือ ผู้ที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธาน
2. ผู้ที่มีประสบการณ์การวิจัยที่ใช้สัตว์ ไม่น้อยกว่า 1 คน
3. ผู้ที่มีประสบการณ์ด้านการเลี้ยงและใช้สัตว์ฯ ผู้ทรงคุณวุฒิและ/หรือผู้เชี่ยวชาญสาขาอื่นที่ครอบคลุมงาน เช่น นักสถิติ นักเคมี นักคอมพิวเตอร์ ฯลฯ เป็นกรรมการ ไม่น้อยกว่า 2 คน
4. ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับสาขาวิทยาศาสตร์ หรือผู้ที่ไม่สังกัดหน่วยงานเป็นกรรมการ ไม่น้อยกว่า 1 คน (อาจเป็นบุคคลเดียวกันก็ได้)
5. บุคลากรในหน่วยงาน เป็นเลขานุการ 1 คน

ทำหน้าที่พิจารณาข้อเสนอโครงการและติดตามการดำเนินการโครงการ

กรณีที่สถานที่ดำเนินการต่อสัตว์ มีการดำเนินการต่อสัตว์เฉพาะสัตว์ชนิด
แมลง แมง หอย หมึก ปู หรือ กุ้ง

1. ประธานกรรมการ (ผู้รับผิดชอบ หรือผู้รับผิดชอบมอบหมาย หรือผู้บริหารหน่วยงาน)
2. ผู้ที่มีประสบการณ์การวิจัยที่ใช้สัตว์
3. ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับสาขาวิทยาศาสตร์ หรือผู้ที่ไม่สังกัดหน่วยงานเป็นกรรมการไม่น้อยกว่า 1 คน (อาจเป็นบุคคลเดียวกันก็ได้)
4. ผู้กำกับดูแลสถานที่ดำเนินการ เป็นกรรมการและเลขานุการ
อย่างละ ไม่น้อยกว่า 1 คน และ**ผู้ที่มีความชำนาญเฉพาะด้านใน
สาขานั้นๆ จำนวนไม่น้อยกว่า 1 คน**

หน้าที่ของคณะกรรมการกำกับดูแลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทาง วิทยาศาสตร์ของสถานที่ดำเนินการ (คกส.)

1. จัดทำแผนพัฒนาและแผนงบประมาณของหน่วยเลี้ยง
สัตว์ให้สอดคล้องกับจรรยาบรรณและมาตรฐานการเลี้ยง
และใช้สัตว์ เสนอต่อผู้บริหารหน่วยงาน

หน้าที่ของคณะกรรมการกำกับดูแลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่อนงานทาง วิทยาศาสตร์ของสถานที่ดำเนินการ (คกส.) ต่อ

2. พิจารณาข้อเสนอโครงการขอใช้สัตว์เพื่อนงานทาง
วิทยาศาสตร์เพื่อ **อนุมัติหรือไม่อนุมัติหรือให้เปลี่ยนแปลง**
แก้ไข ข้อเสนอโครงการขอใช้สัตว์เพื่อนงานทางวิทยาศาสตร์

หน้าที่ของคณะกรรมการกำกับดูแลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่อนงานทาง วิทยาศาสตร์ของสถานที่ดำเนินการ (คกส.) ต่อ

3. ติดตามกำกับดูแลการดำเนินงาน โครงการที่ได้รับการพิจารณารับรองแล้ว และพิจารณาสั่งแก้ไข ระงับ ยับยั้ง หรือยุติโครงการ ในกรณีที่ไม่เป็นไปตาม ข้อเสนอโครงการ

คกส ต้องกำหนดให้มีหลักเกณฑ์การดำเนินงานดังนี้

- (1) หลักเกณฑ์การพิจารณาวินิจฉัยการกระทำผิดจรรยาบรรณ รวมทั้งหลักเกณฑ์การยื่นข้อร้องเรียน และการจัดการเกี่ยวกับข้อร้องเรียน
- (2) หลักเกณฑ์การพิจารณาและการดำเนินการกรณีที่มีรายงานการเบี่ยงเบนหรือการไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณการใช้สัตว์ฯ ของโครงการที่ได้รับการรับรองและอยู่ระหว่างการดำเนินการ และการแจ้งผลการพิจารณาให้เจ้าของโครงการทราบ
- (3) หลักเกณฑ์ และกระบวนการให้หยุดการดำเนินการวิจัยไว้ชั่วคราว (**suspend**) หรือยุติโครงการ (**terminate**) โดยถอนคำรับรองโครงการฯที่ได้รับการรับรองแล้ว

หน้าที่ของคณะกรรมการกำกับดูแลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทาง วิทยาศาสตร์ของสถานที่ดำเนินการ (คกส.) ต่อ

4. กำกับดูแลให้มีการดูแลสุขภาพสัตว์โดยสัตวแพทย์ประจำ
สถานที่ดำเนินการ

5. ตรวจสอบและกำกับดูแลสถานที่ดำเนินการ ให้มีการเลี้ยง
และใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ให้เป็นไปตามจรรยาบรรณ

6. จัดทำแผนและดำเนินการให้มีการพัฒนาบุคลากร

หน้าที่ของคณะกรรมการกำกับดูแลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทาง วิทยาศาสตร์ของสถานที่ดำเนินการ (คกส.) ต่อ

7. จัดทำแผนและดำเนินการให้มีการเผยแพร่ความรู้และ
ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรได้เข้าใจเรื่อง จรรยาบรรณ
มาตรฐานการเลี้ยงและใช้สัตว์ และพระราชบัญญัติสัตว์
เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2558

หน้าที่ของคณะกรรมการกำกับดูแลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่อนานทาง วิทยาศาสตร์ของสถานที่ดำเนินการ (คกส.) ต่อ

- กำหนดมาตรฐานวิธีการปฏิบัติงาน (Standard Operating Procedure, SOP) การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการกำกับดูแล และมาตรฐานการปฏิบัติงานการเลี้ยงและการใช้สัตว์ของสถานที่ดำเนินการ

หน้าที่ของคณะกรรมการกำกับดูแลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่อนงานทาง วิทยาศาสตร์ของสถานที่ดำเนินการ (คกส.) ต่อ

9. จัดทำรายงานการดำเนินการต่อสัตว์ทุก 6 เดือน และกำกับการจัดทำสถิติการเลี้ยงและใช้สัตว์ทุก 6 เดือนของผู้กำกับดูแลสถานที่ดำเนินการของคณะกรรมการกำกับเพื่อรายงานต่อเลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และจัดทำสรุปรายงานประจำปี

หน้าที่ของคณะกรรมการกำกับดูแลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่อนงานทาง วิทยาศาสตร์ของสถานที่ดำเนินการ (คกส.) ต่อ

10. ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการจรรยาบรรณของหน่วยงาน
และวินิจฉัยการทำผิดจรรยาบรรณ

11. เสนอผู้บริหารหน่วยงานเพื่อแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อช่วย
พิจารณาโครงการ ตามความจำเป็นและความเหมาะสม

12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

หน้าที่และความรับผิดชอบอื่นๆของ กกส.

- การปฏิบัติหน้าที่ของ กกส. ต้องมีระเบียบเกี่ยวกับการรักษาความลับ การจัดการกรณีมีผลประโยชน์ทับซ้อน ไว้ให้ชัดเจน
- ต้องมีการจัดเอกสาร ให้เป็นระเบียบ สามารถตรวจสอบได้โดยสะดวก กำกับดูแลการจัดการระบบฐานข้อมูลให้มีข้อมูลที่สมบูรณ์และเป็นปัจจุบันและจัดให้มีระบบการเข้าถึงเอกสารที่ปลอดภัยเพื่อให้สามารถตรวจสอบได้
- ระเบียบปฏิบัติต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงและใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ตามหน้าที่ของกกส. ให้ประกาศเผยแพร่ในหน่วยงานโดยหนังสือเวียนหรือลงใน **internet** และ **website** ของหน่วยงาน
- กกส. ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรฐานคณะกรรมการกำกับดูแลการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ (มคกส.) ตามที่คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ประกาศกำหนด

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 133 ตอนพิเศษ 144 ง หน้า 18-22 วันที่ 28 มิถุนายน 2559

หน้าที่และความรับผิดชอบของ **ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการ**

ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการ ต้องจัดให้มี

1. ที่ตั้ง สภาพแวดล้อม และลักษณะของ **สถานที่ที่เหมาะสม**ในการใช้เป็นสถานที่ดำเนินการตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
2. **เครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์**ที่จำเป็นประจำสถานที่ดำเนินการซึ่งมีลักษณะและจำนวนตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
3. **ป้ายชื่อสถานที่ดำเนินการ** **ป้ายชื่อของผู้กำกับดูแล**สถานที่ดำเนินการและ **แผนผัง**แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่ดำเนินการแสดงไว้โดยเปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ดำเนินการนั้น
4. **สัตวแพทย์**ซึ่งได้รับอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่งจากสัตวแพทย์สภาและมีประสบการณ์ทางด้านวิทยาศาสตร์สัตวทดลองตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาประจำ ณ สถานที่ดำเนินการอย่างน้อยหนึ่งคน
5. **ผู้กำกับดูแล**ประจำ ณ สถานที่ดำเนินการ โดยอาจเป็นบุคคลเดียวกันกับบุคคลตาม ข้อ 4. ก็ได้
6. คณะกรรมการกำกับดูแลการเลี้ยงและการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ (**คกส.**)

การเปลี่ยนแปลงใดๆในข้อ 1 – 5 ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้เลขาธิการคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

พระราชบัญญัติ สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2558

หน้าที่และความรับผิดชอบของ **ผู้กำกับดูแลสถานที่ดำเนินการ**

1. ควบคุมดูแลมิให้มีการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ เกินกว่าชนิดและจำนวนที่ระบุไว้ในโครงการที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการกำกับดูแลหรือตามที่ได้แจ้งไว้ตามมาตรา 31
2. ดูแลสถานที่ดำเนินการให้สะอาดเรียบร้อย ปลอดภัย และมีลักษณะที่เหมาะสมแก่การใช้เป็นสถานที่ดำเนินการตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามความในมาตรา 22 ข้อ (1) และ (2)
3. จัดทำสถิติการใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ และเสนอต่อเลขาธิการ โดยผ่านคณะกรรมการกำกับดูแลและผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการ ตามแบบและระยะเวลาที่เลขาธิการกำหนด
4. ปฏิบัติการอื่นตามที่ผู้รับผิดชอบสถานที่ดำเนินการมอบหมาย

พระราชบัญญัติ สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ พ.ศ. 2558

หน้าที่และความรับผิดชอบของ **ผู้ใช้สัตว์ ผู้ผลิตสัตว์ ผู้เลี้ยงสัตว์**

1. ต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณการดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์
2. ปฏิบัติตามหน้าที่เฉพาะที่ได้รับมอบหมาย

ผู้ใช้สัตว์ หมายความว่า บุคคลที่ใช้หรือกระทำใดๆ ต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์และให้หมายความรวมถึง หัวหน้าโครงการที่ใช้สัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ นักวิจัย นักวิทยาศาสตร์ที่ปฏิบัติกับสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ผู้สอนที่นำสัตว์มาใช้ในการสอน สัตวแพทย์ประจำสถานที่ดำเนินการต่อสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ นักเทคนิคการสัตวแพทย์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการเลี้ยงสัตว์เพื่องานทางวิทยาศาสตร์ ผู้ช่วยนักวิจัย และนักศึกษา

ขอบคุณ

ข้อซักถาม? อภิปราย?